

Izbiralka.

Vesela igra v treh dejanjih s petjem.

Spisal Kosta Trifković,

preložil

Viktor Eržén.

Izdalo in založilo

Dramatično društvo v Ljubljani.

V Ljubljani.

Natisnila „Národna tiskarna“.

1881.

- O S O B E :

Sokólovič.

Dragojíla, njegova soproga.

Málka, njiju hči.

Zvezdána, njiju netjakinja.

Tímič.

Katarína, njegova soproga.

Míljka, njiju hči.

Bránko, {

Volčàn, { snubači.

Rádič, {

Andrej, sluga Sokolovičev.

Prvo dejanje.

Prvi prizor.

(Okusno opravljena soba v hiši Sokolovičevej. Malka stoji pred velikim zrcalom, ter si ogleduje novo obleko. Poleg nje stojita oča in mati. Na desnici tik klavirja sedi Zvezdana in šiva.)

Sokolovič, Dragojila, Malka, Zvezdana.

Malka (pred zrcalom). Ali mi dobro pristoji ta obleka?

Sokolovič. Prav dobro, dete moje! Ravno kakor da je vzrastla na tebi!

Dragojila. V njej si vsa podobna púnčki, kakeršne delajo sladčičarji, ljuba Malka.

Malka. To nij res. Meni modra bôja ne pristoji dobro!

Sokolovič. Ali, dete moje . . .

Malka. Ne ugovarjajte mi sè svojim „ali“ jaz menda vendar najbolje vem to stvar.

Dragojila. Malka prav govori. Modra bôja jej res ne pristoji dobro!

Sokolóvič. Takó? . . . Jaz nijsem znal . . . Mislil sem . . .

Malka. O, tudi vi niste ugenili, mati; meni pristoji obleka vsake bôje dobro.

Sokolovič. Gledi, žena! Ti se pač moraš vedno mešati v óno, česar ne razumeš, samó, da jeziš mojo lepo Miljko.

Malka. Stokrat sem vam uže dejala, da me ne zovite Miljko.

Sokolovič. Oprosti, dete moje!

Dragojila. Dà, bome, zdaj naj oprosti, ko je uže rečeno! In potem mi še očitaš, da jo jaz jezim!

Sokolovič. Ti, prav ti sama jo jeziš!

Dragojila. Kdo, jaz? — Ti jo jeziš!

Sokolovič. To nij res! . . . Evo, naj pové Malka sama!

Dragojila. Dobro, naj pové! Je li, dete moje, da te ne jezi tvoja mati?

Sokolovič. Povedi, moje dete, kdaj te je še ujezil tvoj oča?

Malka (srdito). Moj Bog! Pri vama bi človek skoraj počil od jeze! Nemata li družega posla, nego, da stražita tukaj pri meni? Vsak hip pridejo gostje, a vama je to deveta briga.

Dragojila. Ali, dete moje, jaz sem uže naredila vse!

Malka. A krapci? Menite li, da vam jih umeje dobro pripraviti naša topoglava kuharica?

Dragojila. Prav praviš, dete moje! To delo mi je samej nadzorovati! . . . Takoj grem v kuhinjo! — Z Bogom, drago moje dete! Če ta obleka nij po tvojej volji, obleci drugo, imaš jih dovolj na izbiro! (Otide.)

Malka. A vi oče? Vi se tudi ne ménite za nič?

Sokolovič. Uže sem poskrbel o vsem.

Malka. Ste li tudi o tem poskrbeli, da nam Andrej, v tem ko se vi mudite tukaj, ne popije polovico pelinovca?

Sokolovič. Tega Andrej ne stori!

Malka. Se vé da! Vi vedno branite in zagovarjate svojega ljubeznjivega Andreja in moja beseda nema veljave, če vam kaj rečem zaradi njega!

Sokolovič. Bog varuj! Kakó bi ti ne govorila prav? Jaz sem samo mislil. Toda, ker ti veliš, grem takoj! Samo nikari se ne srdi! Vem, da ti vsaka najmanjša nevolja pokvari tek, drago dete moje! (Otide.)

Malka. Hvalo Bogú!

Zvezdana. Draga Malka, meni se zdi, da bi ti mogla malo blaže ravnati sè svojima roditeljema, kajti . . .

Malka. Dosta, dosta! Znam, kaj hčeš reči. Tvoji roditelji te imajo zeló radi; vse ti storé, kar koli poželiš itd. itd.

Zvezdana. Ali morebiti nij res, kar trdim?

Malka. Nij res? Lehko je! Toda, kaj je meni do tega! Jaz delam, kar se mi ljubi. Takó sem se bila naučila!

Zvezdana. Vendar bi jaz rekla, da . . .

Malka. Opustivi ta pogovor, ter se rajše menivi o čem pametnejšem. Na primer, povedala ti bodem, kdo danes pride k nam, ako še ne veš sama?

Zvezdana. Ne vem!

Malka. Zató čuj! Najprej dojde rodovina Timičeva, in sicer: gospod oča, gospa mati in gospodična hčerka. Vsi vkupe zeló dolgočasna trojica!

Zvezdana. Zakaj? Miljka je vendar ljubeznjivo dekletce!

Malka. O, prosim te, ne govori mi o njej — sama sentimentalnost in družega nič! Poleg vsega pak je še zaljubljena . . .

Zvezdana. Ne vem.

Malka. A vem jaz, in hočem ti tudi povedati, kdo je tisti srečni človek, v katerega se je zaljubila gospodična Miljka. Nje izvoljenec je gospod Volčan.

Zvezdana. Nu, ta dva bi ne bila ravno slabo izbrana, če stopita v zakon.

Malka. Morebiti; toda Volčan ne bode nigdar vzel Miljke!

Zvezdana. Ker se je najbrž zaljubil v tebe. Nij li takó, Malka?

Malka. Ljudje sicer govoré, draga Zvezdana, ali jaz o tem gotovega še nijsem ničesar izvedela. Sploh, ker uže govorivi o gospodu Volčanu, naj ti naznanim, da tudi on pride nocoj k nam v gostí.

Zvezdana. To sem si mislila uže sama.

Malka. Lehko ti bode zatorej opazovati, je li on zaljubljen v mene.

Zvezdana. Ta posel prepuščam Miljki. Kdo pride še nocoj k nam, poleg njega?

Malka. Tudi gospod Radič je vzprijel vabilo, ter poročil, da nas počasti sè svojo navzočnostjo. Ha, ha, ha!

Zvezdana. Čemu se smeješ?

Malka. Sili me smeh, če se zmislim nánj. Znano ti je, kako je kratkoviden, da ničesar drugega ne pozna, razven, kar mu je ravno pred nosom.

Zvezdana. Istina . . . kratkoviden je nekoliko gospod Radič.

Malka. Kaj praviš, nekoliko? Reci rajše zeló. Zadnjič je namreč, jemljoč slovó, namesto očetu, segel v roko Andreju, ter se mu zahvalil na vsej gostoljubivosti. Ha, ha, ha! Malo da

nijsem počila od smehú, a siromaka je bilo potem tako sram, da ga je do ušes oblila rudečica.

Zvezdana. Ti si jako nemilostiva proti njemu; in to sirótišče radovoljno trpí vse tvoje muhe in sitnosti.

Malka. Mora, ker se je zaljubil v mene!

Zvezdana. Izmej tvojih čestilcev je menda ta drugi.

Malka. Ako bi jih štela po vrsti, bi on ne bil drugi.

Zvezdana. Takó? In koliko jih je pred njim?

Malka. To se še ne vé! Vendar, idivi dalje. Naposled smemo tudi pričakovati, da nas obišče gospod Branko.

Zvezdana. Tudi on pride?

Malka. Kakó naglo vprašuješ?

Zvezdana. Jaz? . . . Ne vedela bi čemú! On je meni ravno toliko, kakor vsak drug, izvzemši, da je zeló prijaznjiv, in to mi gódi, kakor bi sploh vsakej drugej!

Malka. Prav praviš! Branko je vrlo lju-beznjiv človek, kateri si umeje vsako srce pridobiti, ako bi niti ne hotel.

Zvezdana. Ti se zánj precèj zanimaš, ka-li?

Malka. Res je, ne tajím? Reči mi je celó, da mi je silno po gódi.

Zvezdana. Nikakor ne sumnjam, da si mu i ti po všeči!

Malka. Misliš? Ne bilo bi mi drago, ako bi se motila v njem, ter bi nápačno tolmačila ali previsoko cenila njegovo uljudnost. Sploh, to se pokaže.

Zvezdana (záse). Dà, pokaže se!

Malka. Ali, skoraj bi dejala, da uže prihajejo gostje!

Zvezdana. Res, uže gredó — hočem naznanit strini. (Otide.)

Drugi prizor.

Volčan. Malka.

Volčan (takoj pri vratih). Poljubljam rôko, gospodična Malka! (Jej poljubi roko.) Aj, krasote! Ta obleka vam pristoji tako izvrstno, da si boljše niti želeti ne morete. Dieser Geschmack!

Malka. Ali zopet nemškujete? Se li ne bojite, da bi vam kakšen vročekrv Sloven ne priložil klofute vkrog ušes?

Volčan. Touschiert mich gar nicht, samo če ste vi zadovoljna z manoj!

Malka. Hm! Morebiti bi imela povod, biti z vami nezadovoljna.

Volčan. Takó! Vas li smem vprašati zaradi česa?

Malka. Zbog óne gospodične, s katero ste zadnjič pri besedi toliko koketovali.

Volčan. Wie malicieuse! Kakor bi ne vedela, da mi je do gospodične Miljke vrlo malo stalo, ali, kakor da niste prepričani, kakó o solnčnem svitu izginjajo vse zvezde. Vendar, ker ste uže omenjali poslednje „besede“ . . . dà, dà, na poslednjej „besedi“ . . . Nij li na poslednjej besedi bil tudi gospod Branko?

Malka. Kakor se mi zdi, bil je!

Volčan. Menim, da ste vi celò plesali z njim?

Malka. Nekoliko se spominam . . .

Volčan. Ako se ne motim dve četvorki, in sicer kar zapored jedno za drugo.

Malka. S tem hočete najbrž reči, da mi nij bilo môči najti družega plesalca.

Volčan. Bog varuj, kaj tacega nijsem nameraval. Dobro se spominam, da sem vas še le dobil za sedmo četvorko.

Malka. Res, bila sem za vse plese uže prej oddana.

Volčan. Toda za nobednega d v e m a, nego za vsaka dva j e d n e m u.

Malka. Gospod Branko je vrlo dober plesalec.

Volčan. Niti sicer mu nij kaj očitati.

Malka. Veste li tudi to?

Volčan. Vem! In še več, tudi gospod Branko vé.

Malka. In kaj še vé gospod Branko?

Volčan. Gospod Branko vé, da imate vi najlepše oči na svetu.

Malka. Ali res? Odkod vi to znate?

Volčan. To je . . . Pardon! Jaz to le mislim!

Malka. Le mislite!

Volčan. Vam je li morebiti žal, da ne znam za gotovo?

Malka. Gospod, kako drzno je vaše vprašanje?

Volčan. Oprostite, iz mene govori ljubo-sumje! Jaz zavidam celó vašo senco.

Malka. Dobro, dobro. Znam uže, da umejete laskati se!

Volčan. Istina je, ne laskanje, verjemite, gospodična!

Malka. Verjeti vam moram, ker ste mi to uže rekli tolikokrat. Zdi se mi, da prihajejo novi gostje!

Tretji prizor.

Radič in prejšnja.

Radič (drži cvetlični šopek ob kólku). Poljubljam rôko, gospodična Malka. Vedno vaš ponižen sluga!

Malka. Drago mi je, gospod Radič! To je lepo, da vas ne čakamo predolgo.

Radič. To nij bila moja navada nigdar, a najmenj zdaj, ko pričakujem, da se bodem veselil v vašem prijetnem društvu.

Malka. To vam je sladák odgovor! Ali, čemú držite roki ob kólku?

Radič. Ne znam, je li vam ustrežem . . . Malenkost je, toda poklanjam vam jo od vsega srca!

Malka. Brzo, ne mučite me!

Radič. Mučim? Oj, krasna beseda! Sem li jaz tako srečen, da vas mučim!

Malka. Vi ste v tem vedno srečni!

Radič. Kako ste dobra! Nu, zdaj vas nehčem mučiti še dalje . . . Gledite, kaj imam! (Pokaže šopek.)

Malka. Vi ste bili, ter ostajete najgalantnejši mladi mož naše dôbe!

Radič. Je li mogoče, gospodična? . . . Potem mi dovolite, da vam poklonim ta šopek z

najlepšim cvetjem. (Dá jej šopek, ali ga izpusti prej, nego ga je prišla Malka.)

Malka (smijóča se). Ha, ha, ha! (Radič in Volčan se ob jednom pripogneta, da bi vzdignila šopek, toda spodtakneta se drug ob drugega, ter padeta oba.)

Volčan. Ali, gospod, vi ste zeló neokretni!

Radič. Prosim, jaz nijsem kriv, vi ste meni izpodnesli nogo!

Volčan. Ne bodite mi zamerili, to ste bili vi!

Radič. Lepó vas prosim, vi ste me podrli na tla!

Malka. Dobro, dobro! Toda, kdo mi bode vzdignil šopek?

Četrty prizer.

Branko in prejšnji.

Branko, (kateri je v tem stal pri vratih, prihití ter pobere šopek). Jaz bodem tako sloboden!

Malka. Dobro, gospod Branko, vi ste veščák! (Ponudi mu rôko.)

Branko. Zgolj sreča, gospodična. (Ostavšima dvema.) Klanjam se, gospoda.

Malka. Drago mi je, gospod, da ste ostali mož-beseda, ter ste došli.

Branko. Ali je mogoče, da bi človek odbil častno vabilo, katero mu pošlje takšna ljubeznjiva gospodinja, kakor ste vi, gospodična, in da bi ne prišel? Nij môči, kajti bila bi to največja nehvaležnost. (Ozira se. — Zásé.) Nikjer ne vidim Zvezdane?

Malka. Zdi se mi, kakor da nečesa iščete?

Branko. Tega ne! — Gledal sem samó, kam bi lahko položil palico in klobuk. A, — tu na mízici je najpripravnejše mesto zánja! (Odloži palico in klobuk.)

Volčan (na tihem Malki). Jaz mu ne verjamem — on išče nekaj družega.

Malka (takisto). In sicer?

Volčan (takisto). Gospodične Zvezdane.

Malka (takisto). Mislite?

Volčan (takisto). Za stalno vem!

Malka (takisto). Bodemo videli!

Peti prizor.

Sokolovič, Dragojila, Timič, Katarina, Miljka in prejšnji.

Sokolovič } (ob jednem). Prosim, prosim!
Dragojila }

Sokolovič. Dajte, odložite.

Dragojila. Izvolite narediti, kakor da ste doma!

Timič. Lepo hvalo! Gospodična Malka, klanjam se vam!

Katarina. Draga gospodična, moj poklon!

Malka. Dobro nam došli! Kako se imaš, Miljka?

Miljka. Ne ravno najboljše. Glava me boli nekoliko. (Záse.) Niti pogledal me še nij!

Malka (na tihem Volčanu). Miljka nečesa išče.

Volčan (takisto). Mislite?

Malka (takisto). Dobro vem.

Volčan (tiho). In kaj bi to bilo?

Malka (tiho). Gospod Volčan.

Volčan (tiho). A?

Malka (tiho). Res! (Glasno.) Toda, zdaj smo se uže zbrali vsi, pojdimo zatorej kar na delo.

Vsi. Dà, na delo, na delo!

Malka. Starejša gospôda naj izvolijo kvartati, a mi mladi ljudje, mi bomo Nu? Kaj naj počnemo?

Radič. Jaz predlagam, da se igramo slepe miši!

Vsi. Ha, ha, ha!

Radič. Ali, prosim vas, to je zeló zabavna igra.

Malka. Gospod Radič, vašega predloga ne vzprimemo! Stavili ste nam ga zató, ker se vam je zdel prekoristen za sebe samega, kajti vi uže z nezavezanimi očmi blodite po mraku.

Vsi. Ha, ha, ha!

Radič. Je li mogoče? Vi ste v istini živ vragec, gospodična Malka.

Volčan. Jaz predlagam, da plešemo, na primer jedno četvorko. (Malki.) Gospodična, ali vas smem prositi?

Malka. Le počasi, gospod; ne vemo še, so li vsi zadovoljni s tem predlogom?

Branko. Jaz nijsem zanj, nego predlagam, da sviramo in pôjemo.

Malka. Vaš predlog je najboljši! Ali ga vzprimete, gospôda?

Vsi, (razven Volčana in Radiča). Vzprimemo! Vzprimemo!

Radič. Jaz bi rajše imel slepe miši!

Volčan. Jaz pak ostajam pri svojej četvorki.

Malka. Večina odločuje. Zatorej bomo svirali, a kdor je za kvartanje bolj vnet, naj izvoli iti k ónej mizi.

Timič. Žena, ali hočeš kvartati?

Katarina. O, prosim, jaz spadam mej mladi svet.

Sokolovič (Timiču). A midva mej starino! — Meni je najljubši tarók, sicer pak izberite vi, kar vam drago.

Timič. Dobro, tarók je lepa igra.

Sokolovič. Istina — izvolite sestiti! (Sédeta in začneta kvartati.)

Dragojila. Jaz grem malo pogledat v kuhinjo! (Otide.)

Malka. Zatorej, svirali bomo! Ali, kdo naj svira?

Vsi. Gospodična Malka!

Malka. Udam se večini, in sicer pravim še jedenkrat večini, kajti gospod Branko mi nij dal svojega glasú.

Branko. Vi znate, da sem novinar in da moram zatorej vedno glasovati z javnim mnenjem.

Malka. Jaz pak vem tudi to, da je dober izgovor zlatá vreden. (Séde za klavir, ter igra oddelek opere.) Ta arija je za petje. Ali me nehčete nekoliko izpremljati, gospod Branko?

Branko. Ne znam, gospodična. Ta opera mi je povsem tuja.

Volčan. Gospod se ne zanima za opere. Dovolite, da vas izpremljam jaz.

Malka. Izvolite! (Volčan pôje, a Malka prestane igrati, ter skoči k višku.) Nij prav, ne gre dobro! Ali jaz dobro ne igram, ali vi ne pojete, kakor bi imeli!

Radič. Dà, dà, gospod Volčan ne poje dobro!

Volčan. To, se ve da, najbolje umejete presojati vi, gospod.

Radič. Zakaj neki?

Volčan. Zató, ker imate velika — muzikalična ušesa!

Radič. Kako to mislite?

Malka. Prosim, prosim, gospôda, da pričnemo kaj drugega!

Branko. Nasprotno, da nadaljujemo petje.

Malka. Vi, gospod, ste moj najupornejši nasprotnik, toda bodite! Zdaj naj poje kdo drug, jaz sem storila svojo dolžnost.

Branko. Morebiti gospodična Zvezdana.

Malka (ironično). Prav pravite — nanjo sem bila pozabila. Da nij vas bilo, nihče bi se je ne bil spomnil; — ali kje neki je!

Šesti prizor.

Zvezdana in prejšnji.

Zvezdana (mej vratmi). Evo me, draga Malka!

Malka. Gledi čudesa! Gospod Branko zna menda celó nekako čarati, kajti jedva je izustil tvoje ime, in uže si tukaj!

Branko. Vaša misel o meni bila bi vrlo laskava, samó da je tudi resnična.

Zvezdana. A ker nij resnična, nij niti laskava.

Branko (záse). Kakó me zavrača.

Zvezdana (záse). Zakaj me napeljuje na to?
Malka. Nu, Zvezdana, izvoli peti!

Vsi. Dà, dà, gospodična Zvezdana.

Zvezdana (séde za klavir). Kaj naj pojem?
Jaz ne znam družega, nego zgolj slovenske pesni.

Branko. Te so nam ravno najmilejše. Zapôjte na primer pesen: „Nad vse te ljubim jaz“.

Vsi. Res, res! — „Nad vse te ljubim jaz“.

Zvezdana. Kakor ukazujete! (Igrá na klavir in pôje:)

Nad vse te ljubim jaz,
A kazati ne smem;
Ko vidim tvoj obraz,
Kakó mi je, ne vem.
Utríplje mi srcé
Očí so mi solzné.

(Odpevša.) Nu, gotova sem!

Branko. Ne še, gospodična! Jaz bi vas prosil, da pojete še dalje. Je li, gospôda?

Vsi. Takó je, takó je!

Zvezdana (záse). Muči me! (Glasno.) Pela bodem zatorej še jedno kitico. (Jame peti, Branko jo izpremlja.)

Če kdaj poléže se
Vzbujêni ta razpòr,
Če sreča kdaj odprè
Ljubezni mi izvòr:
Da to mi duša zná,
Uživam slast nebá!

(Ko okončata, jima ploskajo vsi.)

Malka. Prekrasno! Čudim se v istini, kakó se tvoj glas zлага z glasom gospoda Branka.

Zvezdana (záse). Ljubosumna je! (Glasno.) Tega nijsem opazila, draga Malka.

Volčan. Zagotavljam vam, gospodična Malka je prav dejala. Ali nij res takó, gospod Radič?

Radič. O tem vi lahko najboljše sodite.

Volčan. Zakaj neki?

Radič. Ker imate velike — velike — muzikalične noge! (Záse.) Zdaj sem mu vrnil.

Vsi (smejoči se). Ha, ha, ha!

Malka. Nijste ravno najboljše pogódili, gospod Radič. Toda, pustimo to. Kaj nam je zdaj pričeti?

Katarina. Jaz vam hočem svetovati.

Vsi. Čujmo, čujmo!

Katarina. Igrajmo se za zastave.

Vsi. Dobro, bodi si!

Malka. Torej za zastave! Brž se mi posédite! (Vsi sédejo.) Jaz se srdim náte! (Stopi k Branku.)

Branko. Čemú?

Malka. Zato, ker si sédel poleg Zvezdane.

Branko. To mi gódi. (Stopi k Zvezdani.) Jaz se srdim náte!

Zvezdana. Čemú?

Branko. Ker ne maraš záme.

Malka. To je res prava odkritosrčnost!

Zvezdana. Prosim, to je samo v igri!

Volčan. Oprostite, gospodična, vi niste rekli „to mi gódi“, zatoorej imate dati zastavo!

Vsi. Res je, zastavo! (Zvezdana da zastavo.)

Zvezdana (stopi k Miljki). Jaz se srdim náte.

Miljka. Čemú?

Zvezdana. Zato, ker še nijsi črhnila niti besedice.

Miljka. To mi gódi. (Stopi k Volčanu.) Jaz se srdim náte!

Volčan. Čemú?

Miljka. Ker si nestalnež!

Volčan. To mi gódi. (Stopi k Malki.) Jaz se srdim náte!

Malka. Čemú?

Volčan. Zaradi tvojih pogledov.

Malka (se ozre na Branka). To mi gódi (Stopivša pred Radiča.) Jaz se srdim náte!

Radič. To mi je zeló žal!

Vsi (smejoči se). Zastavo, zastavo!

Radič. Ali, prosim —

Malka. Vi niste vprašali „čemú“, zatoorej vam je dati zastavo!

Radič. Vaša beseda je meni ukaz! (Dá zastavo.)

Evo vam zastave! Ali zdaj, jaz se srdim na gospodično Malko. (Stopi namesto k Malki pred Katarino.)

Katarina. Náme, gospod Radič?

Radič. Oprostite, nijsem bil namenjen k vam, nego k gospodični Malki. (Vsi se smejó.)

Malka. Odpuščamo vam, začnite še enkrat z nova!

Radič. Zeló sem vam hvaležen o tem. (Preide zopet Malko.) Prosim za robec.

Katarina. Ali, gospod, tukaj sedim jaz!

Radič. Takó? A meni se je zdelo, . . . toda, kakó se mi je vendar tudi moglo zdeti!

Malka. Nijste srečni, gospod Radič . . . Nu, če vam drago, naj je igre dovolj! Zdaj razsojajmo! (Vzame vse zastave.) Prosim vas zdaj, vi ste porotniki. Bodite strogi, ali pravični in pozabite, da so obtoženci Slovenci. — Kaj naj stori tisti, čegar je prva zastava?

Volčan. Dela naj svojo oporoko.

Vsi. Dobro, zadovoljni smo.

Malka. Zvezdana, zastava je tvoja! Obrni se! (Zvezdana se obrne strani.) Komú ostavljaš to-le? (Pokaže poljub.)

Zvezdana. Svojej Malki!

Sokolovič (kvartajoč). Karo-dama!

Malka. Jaz zatorej vzprejem poljub! (Pokaže velik nos.) In komú to?

Zvezdana. Gospodu Volčanu.

Timič (kvartajoč). Črni Peter?

Malka. Nij ravno posebno ugodna zapuščina!
(Pokaže združeni rôki.) Komú voliš to?

Zvezdana. Miljki!

Sokolovič (kvartajoč). Srčeva dama!

Malka. Miljka dobode tvoje prijateljstvo!
(Pokaže kamenit steber.) A kdo naj podeduje to?

Zvezdana. Gospod Radič.

Timič (kvartajoč). Bès te plentaj, če to nij
slaba kvarta!

Malka. Prilično nežen dar! (Pokaže srce.)
Komu poklanjaš to?

Zvezdana. Gospodu Branku.

Sokolovič (kvartajoč). Vendar jedenkrat
prava kvarta.

Malka. Lepo delaš, Zvezdana, gospod Branko
ima tvoje srce!

Zvezdana. Naj mi ne zameri gospod
Branko, kajti jaz ne vidim.

Branko (záse). Vselej me odbija!

Malka. Dosta je tega! Kaj naj pričnemo
zdaj?

Sedmi prizor.

Andrej in prejšnji.

Andrej. Izvolite, gospôda, jéd je na mizi!
Vsi. Vzprejme se, vzprejme!

Branko (ponudi roko Zvezdani). Smem li prositi.

Zvezdana. Zahvaljujem se vam — jaz imam iti v kuhinjo! (Otide.)

Malka. Zatorej, prosim. Kje so kavalírji? (Približa se Branku.)

Volčan } (ob jednem). Prosim! (Se izpodrivata.)
Radič }

Volčan, (kateri je prijel Malko). Ali, gospod, kupite si vendar naóčnice. (Otide z Malko.)

Radič. Da bi te strela! (Otide z Miljko.)

Volčan (Katarini). Je li slobodno! (Otideta.)

Sokolovič (Timiču). Izvolite iti kar naprej! (Otideta.)

Branko (stoji zamišljen). Uže vidim, da me nehče!

Osmi prizor.

Zvezdana, Branko.

Zvezdana (prišedša). Odšli so! (Opazi Branka.) Oh!

Branko (obrnivši se). Vi ste še tú, gospodična? (Pristopi jej.) Nijste li dejali, da greste v kuhinjo?

Zvezdana. Uže sem bila tamkaj!

Branko. Prazen izgovor, a vendar dovoljen, da ž njim opravičite svoje vedenje proti meni.

Zvezdana. Jaz vas ne umejem, gospod!

Branko. Ne umejete me? Mar vi niste ženska, katerej je môči, da moškim iz očíj bere občutke, ki jih nosijo skrite v svojem srci? Jeli mogoče samó misliti, da vi do današnjega dne niste opazili, kakó me mučite sè svojim hladnim vedenjem?

Zvezdana. Dovolj, gospod! (Záse.) Ojači se, Zvezdana!

Branko. Ali vaše srce nigdar nij utripalo močnejše? Vam li nihče na svetu nij mil?

Zvezdana. Kdo vé!

Branko. Čujte me, gospodična! Od prvega hipa, ko sem vas videl, nij mi več izginila vaša podoba izpred očíj. Od tedaj nijsem gojil nobedne druge želje, razven da pridobodem v majhnej, najmanjšej meri vašo naklonjenost.

Zvezdana. Ali je res, gospod?

Branko. Vi mi niti ne verjamete? Ne, ne, gospodična, jaz ne umejem hliniti se, ne umejem izbirati tistih sladkih besed, s katerimi ljudje opisujó óno najbožanstvenejše čuvstvo. Jaz vem samó jedno, in to je, da vas ljubim z vso močjo svoje duše, da vas ljubim z ognjem svoje prve ljubezni.

Zvezdana (záse). Moj Bog!

Branko. Vi molčite?

Zvezdana (se zasmije). Ha, ha, ha! Vi ljubite, — mene — mene ljubite! — Ha, ha, ha! Oprostite, gospod, nij sicer lepo od mene, da se vam v lice smejem, ali to, kar sem zdaj čula, je tako nekaj novega záme — od vas — dà — ha, ha, ha!

Branko (razžaljen). Gospodična, moja ljubezen se mi ravno ne zdi toli smešna!

Zvezdana. Nikakor ne, — jaz se niti ne smejem vašej ljubezni — nego predmetu vaše ljubezni. Ha, ha, ha! Oprostite, zopet sem se izpozabila . . . Nikarite se zató ne srdite! — Izbrišite si iz spomina ta hip in stvar je gotova!

Branko. Gospodična, jaz vas ne umejem!

Zvezdana. Ne umejete? Zatorej čujte! Tudi jaz ljubim!

Branko. Ljubite? . . .

Zvezdana. Dà — toda ne vas — temveč nekoga družega. A zdaj zdravstvujte, gospod. Ha, ha, ha! (Odhajajoča záse.) Kakó težko je plačevati dolgove! (Otide.)

Deveti prizor.

Branko, pozneje **Andrej**.

Branko. Prepozno, prepozno! Ona ljubi družega! A mene? Mene zasmehuje! Z manoj se šali! Grom in pekel! Osramotila me je, kakor mati svoje pri hudobiji zasačeno brezpametno dete! Ali mi res nij mogoče osrečiti niti uboge sirote, ne imejoče ni roditeljev, ni imetka? Ne, tega jej ne odpustim! Moj moški ponos mi bodi pôrok, da jej ne odpustim.

Andrej (vstopi). Gospodična Malka vprašuje po vas, gospod!

Branko (záse). Malka? Ravno prav! Še marsikaj bodeš o meni čula, gospodična Zvezdana! (Zavesa pade.)

Drugo dejanje.

Prvi prizor.

(Soba pri Sokoloviči. V ozadji se vidi vrt. Zvezdana pripravlja zajutrk, Sokolovič hodi gori in doli, Dragojila sedí in plete.)

Sokolovič, **Dragojila**, **Zvezdana**.

Sokolovič. Povem ti, žena, da so te proklete večerne zabave silno drage.

Dragojila. Če se trosijo zanje novci, ali ne, je vse jedno! Kar mora biti — mora biti!

Sokolovič. Toda, zakaj bi ravno moralo biti?

Dragojila. Zakaj neki? Zato, ker mora! Naj li mi zaostajemo za družimi?

Sokolovič. Za družimi! Vedno se nam je ravnanje po družih! Kdaj bomo pač živel, kakor hočemo sami!

Dragojila. Ali se nameravaš ločiti od vsega sveta?

Sokolovič. Kaj mi neki daje ves ta svet, kateri prihaja na moje večerne zabave? Nič družega, nego, da me še tisti čas, ko je in pije v mojej hiši in na moje troške — zasmehuje.

Dragojila. Zasmehuje?

Sokolovič. Nu, se ve, da zasmehuje! Kajti, ako za takovo zabavo menj potrosim, nego bi mogel, pravijo: „Lakomnik, pij ga bodi! Da se le ne sramuje nas vabiti na takšno večerjo!“ — Če pak za kakšno veselico več storim, nego bi trebalo, govoré: „Bedak, po nepotrebnem zapravlja, ker za jedno večerjo izdá toliko, da bode potem ves mesec moral trpeti glad!“ Gledi, kaj mi zatorej koristijo vse te večerne zabave!

Dragojila. Pozabil si, da imaš hčer za možitev!

Sokolovič. Ne, nijsem, žena! Toda, rajše bi videl, če kdo pride in vzame mojo hčer zaradi nje same, a ne zaradi moje večerne zabave. Ali nijsem jaz tebe tudi videl prvič v kuhinji?

Dragojila. Res, ali to so bili tedaj drugi časi.

Sokolovič. Rajše reci, tedaj še nijso bile večerne zabave toli navadne!

Dragojila. Dobro, dobro! Ne bodem se prepirala s teboj! Če ti kaj nij po všeči, povedi Malki!

Sokolovič. Se vé, ti bi takoj hotela, da se sprêva z Malko, a to se ne zgodi. Malka je moje srcece.

Dragojila. To se pravi, nekoliko je najbrž tudi moja!

Sokolovič. V toliko je tvoja, ker si jo ti rodila, toda rajša ima vendar mene!

Zvezdana (záse). Kakó je Malka srečna!

Sokolovič. Pojdi, Zvezdana, in pogledi, je li uže Malka vstala. Če še spí, mi je ne budi, če pa je vzbujena, naj pride zajutrkovat, to je, če je gladna, kajti, ako nij, hočemo je še čakati, saj je šele polujednajstih!

Zvezdana. Grem takoj. — Toda, gledite, prihaja uže sama k nam!

Drugi prizor.

Malka in prejšnji.

Sokolovič (stopi pred njo). Sladko moje dete! Ali si dobro spankala?

Dragojila (takisto). Dušica moja, nijsi li imela kakšnih neprijetnih sanj?

Sokolovič. Ali si kaj trudna od sinoči?

Dragojila. Mislim, da ti vendar nij na kvaro dolgo bdenje?

Sokolovič. Je li si gladna?

Dragojila. Hočeš malo kavice, ali čaja z rumom?

Malka. Sem, nijsem, hočem, nehčem, ne vem, pustite me, dajte mi pokoja!

Sokolovič. Oprosti, drago dete, hotel sem samó...

Dragojila. Tvoja mati je mislila le...

Malka. Kaj ste vi hoteli, kaj mislili, to mi je popolnem vse jedno! Kakor da bi jaz ne imela družega posla, nego zgolj zato brigati se! Zvezdana, ali je zajutrak gotov?

Zvezdana. Je, takoj ga prinesem! (Otide.)

Malka (séde). Ali še vi nijste zajutrkovali?

Sokolovič. Tega ne storimo brez tebe!

Dragojila. Bog ne daj, da bi se zgodilo kaj takšnega!

Malka. Sto in stokrat sem vaju uže karala, ter vama prigovarjala, ne čakajta mene!

Sokolovič. In vendar si ravno včeraj dejala . . .

Dragojila. Naj ne zajutrkujemo brez tebe!

Malka. Včeraj je bilo včeraj, toda danes je danes!

Zvezdana (pride). Evo zajutrka! (Vsi posedejo vkrog mize.)

Malka. To mleko je sesíreno.

Sokolovič. Takó? Vidiš, Zvezdana, nigdar ne paziš, kaj kupiš!

Dragojila. Vse dela narobe! Je li môči použivati takšno mleko?

Zvezdana. Ali, strina, to je prava smetana.

Sokolovič. Gledi je nu, zdaj se bode še izgovarjala!

Dragojila. Človek se mora pri tej ženski jeziti, da bi kar skočil iz kože!

Malka. O, jaz se nikakor ne čudim Zvezdani, da vse dela narobe, kajti zdi se mi, da se je v novejšem času zeló izpremenila!

Zvezdana. Takó! V čem neki?

Malka. Kakó se zdaj dela nevedno! Kakor da te nijsem opazila včeraj —

Zvezdana (nemirna). Včeraj . . . opazila —

Malka. Ti si vznemirjena! Ali priznavaš?

Zvezdana. Jaz te ne umejem!

Malka. Oj, dobro si me razumela. Nijsi ne zastonj neprestano pogledovala gospoda Branka!

Zvezdana (záse). Ona torej ne vé! (Glasno.) No, kar se tega tiče, imam popolnem čisto vest!

Malka. Kakó se umeješ pritajevati! Toda, nič ti ne pomaga! Tú imam tudi jaz besedo, znaš li, tudi jaz! Z menoj se je težko kósati! Ali si razumela?

Sokolovič. Ali si razumela?

Dragojila. Dobro si to ubíj v glavo!

Zvezdana. Ti se motiš, Malka! Dal Bog, da se sama osvedočiš, kakó je tvoja slutnja neopravičena!

Malka. O, govôri kar hočeš, jaz vem vse na tanko!

Tretji prizor.

Andrej in prejšnji.

Andrej. Náte, prinesel sem pismo!

Malka. Daj sem! (Andrej jej vroči pismo, ter otide. Malka čita naslov :) „Gospodični Malki“. — Gledi, gledi, to bode naposled kakšno zaljubljeno pisemce! (Odpre ter prebere.) Kdo bi se bil kaj tacega nadejal! (Se smeje.)

Sokolovič. } Kaj je? Kaj je?
 Dragojila. }
 Malka. Čujte in pazite! (Čita.)

„Malka, draga gospica,
 Vi ste mi usojena,
 To takoj sem izpoznal,
 Vendar sem se sramoval,
 Da z besedo vam povem,
 Kar sem v listu pisal tem.
 Jaz želim sè srcem vsem:
 Bodite mi žênica,
 To je prošnja — Radiča“.

(Se smeje.) Ha, ha, ha!

Sokolovič. Ej, to je snubitev!

Dragojila. Gospoda Radiča?

Malka. In sicer kar v pesni, — na lepem
 izpreminastem papirji — z naslikanim prebode-
 nim srcem. — Ali, gledi, še nekaj sem izpustila!
 Konec slôve:

„Dèkle, če preveč izbira,
 Pri snubitvi nósek više,
 Ženih, vseh deklet izbirek,
 Često rad jej kašo vpíše!“

A, gledi mi tega gospoda Radiča? Bès ga lopi!
 Ne bila bi mislila, da bode tako preprost, da mi
 piše kaj takšnega. Izboren človek, res, ha, ha, ha!
 Radič — moj snubač, sè svojim ogromnim nósom!
 Ha, ha, ha!

Andrej (vstopi). Náte, še jedno pismo!

Malka. Še jedno? Morebiti se je gospod Radič celó izpremisil? (Vzame pismo — Andrej otide.) „Gospé Sokolovičevej“! To je vaše, mati!

Dragojila. Kar odpri je, dete moje, ter prečitaj!

Malka (čita). „Spoštovana gospá! Bil sem takó sloboden, zaljubiti se v vašo hčer“. — Kaj? — „Zatorej se usojam prositi vas nje roke“. — Ali tudi on? — „Za jedno uro se hočem osmeliti, da vas obiščem, ter čujem vaše mnenje — Matej Volčan“. — Prekrasno, to je uže drugi moj ženih!

Sokolovič. } Dva snubača?
 Dragojila. }

Zvezdana. V istini, Malka, to se nazivlje imeti srečo!

Malka. Srečo! Zakaj imam srečo? . . . Da ti povem resnico: ta lista me kar nič nijsta iznenadila! Še več, ne čudila bi se niti najmenj, ako vzprejem še kakšen tretji list o tem predmetu?

Zvezdana. Tretji?

Malka. Nu, da, — od tretjega snubača? Andrej (vstopi). Náte, zopet jedno pismo!

Malka. Kaj porečeš zdaj, Zvezdana? Skoraj bi stavila, da . . . toda, takoj bomo videli. (Vzprejme pismo — Andrej otide.) „Gospodu Sokoloviču“.

Sokolovič. Meni?

Malka. Vam, oče! Če nemate nič proti temu, odprem je jaz. (Vzame pismo iz zavitka.) Podpisan je: Branko.

Zvezdana (záse). Branko?

Malka. Čujte, pismo slove takó: „Velece-njeni gospod! Ljubeznjivost in dobrost, katero mi je čestita vaša rodovina vselej izkazovala, ohra-brili ste v meni misel, da bi mi bilo môči vse svoje življenje provêsti v nje prijetnem krogu. Zatorej mi ne zamerite, ker se vam uljudno drznem ponujati za zeta, ter vas iskreno prosim, da mi svojo milo hčerko Malko daste v zakon. V jednej uri pridem po odgovor.“

Sokolovič. } Tretji snubač!
Dragojila. }

Malka. Ali nijsem dobro ugenila, Zvezdana?

Zvezdana. Res, popolnem zadela si! Ka-kor da si uže v naprej vedela!

Malka. Tebe je stvar nekoliko vznemirila!

Zvezdana. Vznemirila? Sem li kaj vzne-mirjena? Motiš se, draga Malka, če to misliš — jaz nijsem prav nič nemirna, prav nič!

Malka. Bodi si kakor hoče! Zadovoljna sem, da imam tri snubače, zdaj mi je vendar môči, izbirati si po volji!

Zvezdana. Kaj, ti jih hočeš še le izbirati?

Malka. Čemú bi jih ne? Mej tremi se lahko izbira.

Zvezdana. Jaz sem menila, da tvoje srce more utripati samo za jednega, a potem je izbiranje okončano.

Malka. Če mi pak srce ne bije za nobednega?

Zvezdana. V tacem slučaju niti ne izbiraj!

Malka. Ti se šališ! Ali jaz hočem izbirati — da se premislim. Saj mi takó ne uide nobeden izmej njih!

Sokolovič. Drago dete moje, če bi me slušala, jaz bi ti svetoval, da vzameš Volčana, — on je bogat!

Malka. Ta ne spada mej razumnike!

Zvezdana. Odloči se zatorej za Branka! On je novinar!

Malka. Presiromašen je záme; tudi je sploh preozbiljen človek.

Dragojila. Izvoli si zategadelj Radiča; on je vedno vesel!

Malka. Ta je še izmej vseh najslabši, ker se mu prezeló vrti v glavi.

Sokolovič. Za Boga, vsi ti možje čakajo tvojega odgovora!

Malka. Naj čakajo! Kaj je to mene skrb! Ako čakajo, čakajo za menoj! Razumete li, kaj se pravi: za menoj? (Otide.)

Sokolovič. Toda, moje sladko dete, kaj bode, če me vpraša! (Otide.)

Dragojila. Res, ako me gospod Volčan vpraša, kaj mu naj odgovorim? (Otide.)

Zvezdana (opazivša, da je sama). Zdaj je okončano! Okončano na vse veke! . . . On se več ne briga zame!

Četrty prizor.

Miljka. Zvezdana, poznejše Radič.

Miljka (vstopivša). Dobro jutro, draga Zvezdana! Si me li pričakovala? Menda ne! Nu, kadar ti povem, čemu sem prišla, bodeš takoj uvidela, da sem . . . Ali, kaj je tebi, da si vsa nekako potrta in žalostna?

Zvezdana. Potrta in žalostna? Se mi li to čita na obrazu?

Miljka. I se vé, da! Oj, to jaz brzo poznam, a morem si tudi celó misliti, zakaj! Zaradi Malke, nij li takó?

Zvezdana. Nij, nego glava me nekako hoče boleti!

Miljka. Hm! Boli te glava, ravno kakor mene včeraj. Mé dekleta se uže umejemo! Nas, kadar nam nij kaj po volji, takoj rada boli glava!

Zvezdana. Ali, Miljka —

Miljka. Molči, molči! Zastonj se skušáš izgovarjati! Jaz sodim po samej sebi, in to je najboljši način, da resnično presodim tudi druge. Vidiš, tudi mene je včeraj bolela glava, to je, delala sem se, kakor da me boli, dasi Bog vé, kakó zdrava sem bila, razven nemira, katerega čutim tú notri.

Zvezdana. Nemira?

Miljka. Res, namreč tukaj! (Pokaže na srce.) Čemú bi to skrivala tebi? Nijsi li ravno ti moja najboljša prijateljica? In potem, dan danes, ljubica moja, nij treba kaj takšnega niti skrivati, kajti moški so tako zabíti, da celó ne opazijo, ako se kdo zanima zánje.

Zvezdana. Jaz te ne umejem!

Miljka. E, dobro me umeješ! Samó, če bí me tudi on htel tako umevati!

Zvezdana. On? Kdo je ta „on“?

Miljka. Moj Bog, kako si danes neznosna! Kdo drugi, nego Volčan! Da, draga Zvezdana, jaz ga imam rada, zeló rada, toda on se niti ne ozira náme.

Zvezdana (záse). Uboga sirota!

Miljka. Pomisli si, včeraj večer me nij niti pogledal, nego je ves čas razgovarjal se z Malko. To njegovo vedenje me je silno žalostilo!

Zvezdana (záse). Ko bi vedela, da celó snubi Malko!

Miljka (se potolaži). Ali danes, danes se mi je razvedrilo v duši. Imam li pravico, nánj srditi se, ker ne vé, da ga imam rada? Je li to način, po katerem izvé za mojo ljubezen, ako namreč molčim, ter vzdihujem? Ne, — po sedaj ukrenem na drug pot! Vesela hočem biti! Šalila se bodem, ter zabavala ž njimi, da bode tudi on potem obrnil svojo pozornost náme!

Zvezdana. In potem?

Miljka. Potem mi bode nekega dné tudi razkril, da sem mu po vseči. Jaz ga objamem okolo vratú, in on me snubi. Stariši moji mi ne bodo branili, a jaz bodem skôro njegova žena! Oh, moj Bog, kako dobra ženica mu hočem biti!

Zvezdana (záse). Ne smem še dalje molčati, sicer utegne biti mnogo slabše zánjo! (Glasno.) Draga Miljka, tvoja odkritosrčnost zaslužuje tudi moje popolno zaupanje. I jaz ti imam nekaj poročati, nekaj žalostnega!

Miljka. Ne plaši me!

Zvezdana. Kakor ti, ljubim tudi jaz, in sicer mladeniča, kateri ne izvé, kateri ne sme nigdar izvedeti o tem.

Miljka (prestrašena). Menda vendar ne Volčana? A, to ne gre, jaz sem bila prva!

Zvezdana. Ne boj se, Miljka! Predmet
mojej iskrnej ljubezni nij Volčan, nego —

Miljka. Kdo?

Zvezdana (posiljeno). Branko!

Miljka. Ej, to je prekrasno! Ti imaš rada
Branka, jaz Volčana, in takó bodeti dve poroki
ob jednem!

Zvezdana. Ne bode niti jedne!

Miljka. Niti jedne? Zakaj ne? Morebiti
me dve njsve vredni njiju ljubezni?

Zvezdana. Tega ne znam, ali vem, da
gospod Volčan in gospod Branko danes snubita —

Miljka. Snubita?

Zvezdana. Res, in sicer snubita Malko!

Radič (záse). Ej, to je napačno!

Miljka. Zatorej prepozno!

Zvezdana. Komú bode Malka dala svojo
rôko, mi nij znano, ali to se ti zaklinjam, da jej
gledé Branka nehčem niti najmenj biti na poti,
in če bi me tudi stalo moje življenje!

Miljka. Ej, gledi! Moje zlate sanje! Izgi-
nile so, kakor lanski sneg! Moj Bog, kako ne-
srečna ženska sem jaz! In zdajci sem še prišla,
da vas povabim na večerno zabavo, katera bode
jutri pri nas! Pozvali smo uže tudi gospoda Vol-
čana, ter gospoda Branka in vse druge znance.
Menila sem: jutri ali nigdar! To bode res krasna

veselica! (Plakajoča.) Kakó se bode ponašala Malka z dvema snubačema, a jaz, a me dve nemavi niti jednega! Ne, kar utopiti bi se hotela v solzah žalosti!

Zvezdana. Nikari ne žaluj! Našli bodeve tudi me dve koga! Hajdi, idivi, da povabiš Malko na veselo, vrlo veselo zabavo! (Otideti.)

Peti prizor.

Radič. Ej, to je napačno, zeló napačno! Zopet mi je izpodletelo! Saj pravim, kadar jaz snubim, mora snubiti ves svet, kjer se jaz zagledam, zagleda se tudi ves božji svet, in kar jaz hočem, to hoté gotovo tudi vsi drugi ljudje! Kakó bi človeka to ne srdilo? O, Malka, Malka! Ti me še pokoplješ! — Toda, ne! Ne podam se na hip! Poskušal bodem še na drug način pridobiti zmago, ali junaški propasti! Pozval ju bodem na dvoboj sè samokresi, sabljami, topovi, ali sè čemer jima drago! Jaz sem razžaljen, zatorej streljam prvi . . . Pú! Mrtev je! Pú! Tudi drugi se uže valja v cestnem prahu! Dà! Toda, gledi žandarmov, kateri primejo mojega ljubega Radiča za rôke, in v njih družbi koracá moj predragi Radič v ječo, od tam ga vedó pred sodnike, in moj najmilejši Radič je obsojen v smrt na véšalih! Oho! Tega ne doživiš, cenjeni

moj Radič, da bi te celó obešali! Vendar, kaj mi je početi? Kaj mi je početi?

Šesti prizor.

Volčan, Branko in prejšnji.

Volčan (še pri vratih). Res, čudno, da sva prišla sèm oba na jeden hip. (Vstopita.)

Branko. Kakor bi se bila dogovorila. Ali gledite, tú je uže tudi gospod Radič!

Volčan. Torej i vi tukaj? Ha, ha, ha! Če to nij v istini smešno!

Radič. Dà, zeló smešno, draga moja prijatelja! (Záse.) Zlódej vaju vzemi!

Volčan. Včeraj smo bili tú na zabavi, zagadelj je popolnem v redu, ako smo danes prispeli povprašat svojih milih gostoljubov, kakó se kaj imajo. Nij li takó?

Branko. Takó je! (Záse.) Ravno danes sta morala priti!

Radič. Popolnem prav govorite! (Záse.) Kakó se delata nevedna?

Volčan. Obče mi je priznati, da nijsem nameraval ravno danes priti semkaj, nego, hodeč mimo hiše, sem se domislil, da se oglasim pri Sokolovičevih za nekoliko hipov, ker se takó dlje ne morem muditi. A vi, gospod Branko?

Branko. Jaz? Tudi jaz želim samo povprašati, je li so vsi zdravi!

Radič (zase). Kakó se silita izgovarjati! (Glasno.) Kar se mene tiče, napotil sem se v to hišo, imejoč namen, da ostanem tukaj, dôkler me gospodična Malka ne požêne domóv. — Ej, dobro, da smo se dobili, kajti povedati vama imam nekaj zanimivega.

Branko. } Zanimivega?!
Volčan. }

Radič. Dà, vrlo zanimivega! Mislita si! Vstopil sem z lahka skozi velika vrata z ulice!

Volčan. In bili ste v věži.

Radič. Na tihem sem prišel v vežo.

Branko. A iz veže krenili ste v sobo.

Radič. Prav tiho, toda ne v sobo, nego, stopil sem samo na sobni prag; kar začujem neke vrlo zanimivo pogovarjanje.

Branko. V obliki članka?

Volčan. V stihovih?

Radič. Prosim vaju vendar, gospoda, to je bil žensk razgovor!

Branko. Zatorej v tečnej prozi!

Radič. Tikal se je vaju dveh!

Branko in Volčan. Naju?

Radič. Dà, vaju! Pogovarjali ste se gospodična Zvezdana in gospodična Miljka.

Volčan. Ali ste ju videli!

Radič. Prav dobro! To je, čul sem obé razločno. Tožili ste si, kako ste nesrečni v svojih ljubeznih, kajti tista, katera one ljubiti, ne brigata se zánji!

Branko. In potem?

Radič. In potem je rekla Zvezdana, ne, Miljka, ne — Zvezdana je rekla! (Záse.) Zdaj pak res ne vem, katera je rekla!

Branko. Ali, kaj je rekla Zvezdana?

Radič (záse). Da ostanem pri Zvezdani! (Glasno.) Zvezdana je rekla: Jaz imam rada, zelo rada gospoda Branka!

Branko. Ona me ima rada!

Radič. Potem je dejala Zvezdana — ne, Miljka: jaz pak sem iskrno vneta za Volčana.

Volčan. Miljka mi je zatorej v istini dobra?

Radič (záse). Zdajci sem ju vznemiril! (Glasno.) Potem, potem . . . nu, kaj je uže poznejše bilo? Res! Potem ste odšli v drugo sôbo!

Branko (záse). Zvezdana me vendar ima rada! Zdajci, ko sem se uže odločil in storil prvi korak. Prepozno! Prepozno!

Volčan (záse). Ako bi bil prej o tem znal kaj gotovega, — morebiti bi se bil izpremisllil, toda sedaj, sedaj je prepozno!

Radič. Nu, — vidva molčita! (Záse.) Vi-deti jima je, da sta vzbunjena!

Volčan. Dragi gospod Radič, to so deklinške zvijače, óne dve ste vas spazili, a ste se vedli, kakor da vas ne viditi.

Branko. Ter ste se z vami malo pošalili!

Radič. Mislite? (Záse.) To sta ti prava panjóva!

Sedmi prizor.

Andrej in prejšnji.

Andrej (vstopi).

Volčan (skoči k njemu). Oj, dragi Andrejče!

Branko (skoči k njemu). Dà, Andrejče, pojdite!

Radič (skoči k njemu). Andrejče, ako mi hočete storiti ljubáv —

Volčan. Da me oglasite gospé!

Branko. A mene ne gospé, temveč gospodu!

Radič. In mene gospodični, dragi Andrejče, gospodični.

Volčan. Gospé — sem rekel.

Branko. Gospodu. — Ste si li zapómnili?

Radič. Jaz pak vam pravim, da me naznanite gospodični!

Andrej. Ali, prosim vas, gospôda, zdajci res ne vem prav, kaj mi je storiti!

Volčan. Za Boga svetega, to je vsaj jasno: oglasite me gospé Sokolovičevej.

Gospa Sokolovičeva (záse). Uže znam, česa želi! Samó, kaj mu naj odgovorim?

Volčan. In ako vam nijsem nadležen, bi morebiti mogla iti v vašo sobo?

Dragojila. O, drage volje! (Záse.) Malka mi še nij razkrila, kaj misli!

Volčan. Torej prosim! (Ponudi jej roko, ter otideta.)

Radič. Takó je, jeden je vzel očeta, drugi mater, a Radiču je čakati, kakor kakšnemu obsojencu. Radič, Radič, pod katero zvezdo neki si se ti rodil? Ako dobro pámetim, mi je mati vedno pripovedovala, da se je tisto leto, ko sem jaz prišel na svet, videla na nebesu zvezda repatica! Lepa zvezda! Zatorej mi gre sedaj vse narobe! Toda, nekdo prihaja! To je izvestno Malka! (Gré proti tistej strani, od koder se čujejo koraki.)

Deveti prizor.

Prejšnji, Branko, potem Volčan.

Radič (skoči k Branku). Draga gospodična! (Zadeneta se.)

Branko. Pazite vendar! Malo da me nijste podrli na tla! (Záse.) Neizvesten odgovor! Iz

vsega ne vem ničesar. Malki je znana moja snubitev. Kaj se torej obotavlja? Grom in peklo, ona se mi umiče! Morebiti dobodem napósled celó še „košárico“? V istini, nje vedenje je vrlo nedoumno!

Radič. Čujem korake, to bode najbrž Malka! (Hiti na drugo stran pred Volčana.) Draga gospodična! (Zaleti se ob Volčana.)

Volčan. Idite k vragu! (Záse.) Skrajna nesramnost! Ne znam tega, ne znam ónega! Je li to odgovor na snubitev? Oho, gospodična Malka, previsoko letate! (Hodi gori in doli.)

Branko (hodeč sem ter tija, záse). Da bi si bil samó domišljati mogel kaj takšnega! Zdaj se mi hoče še izvíti.

Volčan (záse). Mene se ne oklene z obema rokama, mene!

Branko. In to naj pride še komú na uho!

Volčan. Če svet izvé mojo prismojenost!

Branko (snideta se z Volčanom, oba obstaneta ter se smejeta).

Radič. Ta dva se smejeta?

Branko. Dragi moj Volčan!

Volčan. Dragi moj Branko!

Branko. Vi ste nekako namrdnjeni!

Volčan. Tisto bi jaz lahko trdil tudi o vas!

Branko. Takšni se mi vidite —

Volčan. A tudi vi meni —

Branko. Kakor kakov snubač —

Volčan. Kateri ima vzprijeti —

Branko. „Košárico!“

Volčan. In sicer veliko „košáro“.

Branko. Torej ste tudi vi snubili Malko?

Volčan. A vi?

Branko. Pred jedno uro.

Volčan. Jaz pred petimi minutami!

Branko. Pojdite, da vas objamem, dragi somučenec!

Volčan. Tu sem hajdiva, nesrečni sotrpín!
(Objameta se.)

Deseti prizor.

Zvezdana, Miljka in prejšnji.

Zvezdana in Miljka (vkupe vstopiti). Oh!

Branko (Volčanu). Zvezdana!

Volčan (Branku). Miljka!

Zvezdana in Miljka (se jima pokloniti.
ter molče otideti).

Branko in Volčan (se zamislita). Z Bogom!
(Naglo otideta.)

Jednajsti prizor.

Radič sam, poznejše Andrej.

Radič. Živel! Zmaga je moja! Gospod Branko je dobil „košarico“, gospod Volčan je dobil „košarico“, a jaz — jaz dobodem Malko! Takoj grem k njej!

Andrej (vstopi). Gospodična Malka vas prosi, da jo izpričate, ker je za obisek uže prekasno.

Radič. Prekasno! Prekasno! O, to zlodejevo prekasno! (Otide.)

(Zavesa pade.)

Tretje dejanje.

(Soba v hiši Timičevej. Čuje se glasba.)

Prvi prizor.

Timič in Katarina (vstopita ter posedeta na kanapé.)

Timič. Uf! To sem se utrudil!

Katarina. A kakó jaz! Človek téka sedaj sem, sedaj tija, streže temu in ónemu!

Timič. Jedva sem čakal, da se prične ples ter se moje stare kosti nekoliko odpočijejo! A ti, žena?

Katarina. Jaz? Jaz nemam starih kostij! Po vsem lahko bi plesala, samo plesalca nemam.

Timič. Bome, žena, ti se mi res ne bodeš spametovala!

Katarina. Čemú naj bi se zdaj zopet spametovala? Jaz se nehčem spametovati!

Timič. Čas bi ti vendar uže bilo izpoznati, da zató nij več ples!

Katarina. Zamé nij več ples? Oho, stari moj!

Timič. Ej, golobičica! Ti si menda uže popolnem pozabila, da sva se poročila leta —

Katarina. Pusti leta v miru. Ženske ne štejemo let, kajti to je moški opravek, a me ženske se ne mešamo v moške stvari!

Timič. Nu, ali vendar moreš imeti...

Katarina. Čuj, minulo je sviranje. Brzo, idiva zabavat gostov! (Otideta.)

Drugi prizor.

Radič (sam).

Ves sem se oznojil! Plesal sem, kakor bi bil neumen; trem ženskam sem strgal krila, dvakrat sem pal sam, vse zaradi nje — moje mučiteljice! O Malka! Vedno sem jej za petami, ter

željno pričakujem srečnega časa, ko mi da odgovor na mojo snubitev! Vse zastonj! Uže mislim, tú je, toda ona se mi obrne, ter gre dalje! O, Malka! Meni tega nij možno še dlje trpeti! Jaz moram izvedeti svojo usodo! Grem je iskat, da jej povem, kako mi je umreti, ako me bode še takó mučila! Zmaga ali smrt, to je moje gâslo! O, Malka! (Otide.)

Tretji prizor.

Zvezdana in Miljka (vstopiti, držeči se pod pázuho).

Miljka. Ne, ne, jaz dobro vidim! Volčan in Branko, oba sta se popolnem izpremenila. Branko te vedno pogleduje nekako všečno!

Zvezdana. O Branku se mi motiš. Kar se Volčana tiče, govoriš prav, kajti on res rad gleda náte!

Miljka. Ali jaz ne gledam nánj! On je záme mrtev! Nehčem znati, da je živ, jaz ga ne maram, jaz ga preziram!

Zvezdana. Počasi, Miljka, mogla bi se prevariti!

Miljka. Takó! Imaš li ti še rada Branka?

Zvezdana. Jaz? Res bi ne vedela, zakaj naj bi ga prezirala, ker mi nij zakrivil ničesar.

Miljka. Takó! Kaj to tebi nij nič, če moški, katerega imamo me rade, niti ne pogleda na nás, nego si izbira druge! Takšni moški so najslabši! Da sem jaz sodnik, take moške bi dala takoj vse pozapreti!

Zvezdana. Da jih potem moreš izpustiti, ka-li — toda, bodi tiho, gledi ju, semkaj prihajeta, pojdi! (Otideti.)

Četrty prizor.

Branko in Volčan.

Branko. Vi ne delate prav, da sirote Miljke ne marate. To je vrlo dobro dekletce.

Volčan. Dobro je, tudi to je res, toda i gospodična Zvezdana ima v sebi vsa takšna svojstva, katera bi zaslužila čisto in iskreno ljubezen.

Branko. Dà, dà, tudi gospodična Zvezdana je dobra deklina!

Volčan. In vi zeló grešite, ker se tako malo ozirate nánjo.

Branko. Jaz? Kdo vam je to rekel! Jaz sem gospodično Zvezdano vedno spoštoval. Nego vi, vi se ne menite za gospodično Miljko.

Volčan. Mislite? Jaz uže z davna rad vidim gospodično Miljko, in zagotavljam vas, da jo tudi visoko cenim.

Branko. Dà, dà, vendar cenite gospodično Malko še višje.

Volčan. Gospodično Malko? Nikakor ne! Istina je sicer, da sem jo snubil, ali, da vam povem resnico, to je bila samó nekakšna moja muha. Nu, tudi vi ste snubili Malko?

Branko. Prav govorite! Vendar jaz sem to storil bolj iz ... ej, kakó naj bi vam se izrazil?

Volčan. Čemú se izgovarjati! Jaz se ne bodem niti najmanj srdil, ako dobodem „košárico“. Drage volje jo potem prepustim vam, svojemu iskrnemu prijatelju.

Branko. Hvalo vam, gospod! Sploh, more se dogoditi, da dobodem „košárico“ jaz, in v tem slučaju bodite uvérjeni, da se na vas nehčem nikakor srditi!

Volčan. Za tó ne bodele niti imeli prilike, kajti v svesti sem si, da vam ona dá svojo roko!

Branko. Gledite, jaz pak bi zopet kar stavil, da si izbere vas.

Volčan. Če bi to storila, zeló bi se okanila, kajti v meni ne najde nigdar takšnega moža, kakoršen bi jej bili vi.

Branko. Nasprotno, gospod, vi bi stokrat boljši mož bili od mene!

Volčan. Ne, ne, tega mi nij môči dopustiti!

Branko. Niti meni, gospod, popolnem odkritosrčno sem vam rekel —

Volčan. Znete li, gospod Branko, da se nahajeva midva v nekem zeló, zeló —

Branko. Zeló smešnem položaji!

Volčan. Resnico govorite! (Začuje se glasba.) Toda, ples se je uže pričel, a jaz sem se zánj priporočil gospodični Miljki. Ne smem zatorej več ostajati tukaj!

Branko. Tudi jaz sem naprosil za ta ples gospodično Zvezdano.

Volčan. Hitiva zatorej! (Otideta.)

Peti prizor.

Malka, potem Sokolovič in Dragojila.

Malka. To je čudno! Od treh snubačev ne dobim niti jednega plesalca. Kakor, da so se dogovorili. Ali se pak morebiti srdijo náme, ker jih puščam v tolikej negotovosti? V nekoliko bi tudi pri tem imeli prav! Zadnji čas je, da se odločim. (Zamisli se.)

Sokolovič in Dragojila (vstopita). Tu je!

Sokolovič. Drago moje dete! Ti si me spravila v veliko zadrego! Ne vem, kakó se mi je nositi. Kadar vidim gospoda Branka, nij mi

možno pogledati mu v oči, kajti vselej se mi dozdeva, da čaka od mene odgovora.

Dragojila. Takisto je tudi pri meni, kadar se srečava z gospod Volčanom. In celó gospod Radič, ta mi ne da pokoja, nego me goni na vse strani. Zategadelj, odloči se dete moje!

Malka. Ej, dobro! Ker sta me uže tako napadla, hočem vama objaviti svoje mnenje. Najprej recite gospodu Radiču . . .

Sokolovič in Dragojila. Dakle njega hočeš?

Malka. Da je dobil „košárico“.

Sokolovič. Ubogi Radič!

Dragojila. A kakó je z ónima dvema?

Malka. Moj Bog, kako sta me napala!

Dragojila. Nečeš li Volčana?

Malka. Tudi gospodu Volčanu povedite, da je vzprijel „košárico“. Ob jednom jima obema recite, naj me ne mučita še dalje. (Otide.)

Sokolovič. Hvala Bogú, samó, da smo čuli istino. (Otide.)

Dragojila. Siromak Radič! Meni se je vendar vse zdelo, da bode on moj zet.

Šesti prizor.

Radič in prejšnja.

Radič. Ravno dobro, da sem vas našel, milostiva gospá!

Dragojila (záse). Záme ne posebno prijetna stvar!

Radič. Milostiva gospa! Morebiti uže znate, ej da, ne znate še ne, nu, utegnili bi bili vendar izvedeti, da jaz ljubim vašo hčer, vaše dragoceno dete, vašo kri in vaše meso, gospodično Malko.

Dragojila. Vem, gospod!

Radič. Najbrž veste i to, a morebiti tudi ne veste, da sem snubil v zakon vašo dragoceno hčerko, gospodično Malko.

Dragojila. Tudi to mi je znano.

Radič. Oj, potem me ne ovirajte še dlje. nikarite me puščati v negotovosti, katera je meni hujša od same smrti. Recite, naznanite mi, ali se smem nadejati največjega blaženstva na svetu, ali mi je možno upati, da najde moja gorka ljubezen, v mojih gorkih prsih gorák odziv v gorkem srci vaše gorke — hčerke, gospodične Malke? Hoče li ona biti moja žena?

Dragojila. Gospod Radič, meni je vrlo žal, da vam ravno jaz moram —

Radič. Vi me strašite? —

Dragojila. Ravno sedaj sem dobila nalog od svoje hčere, da vam odgovorim na vašo snubitve v nje imenu, ter vam poročam, da jej je bila vaša ponudba na veliko čast —

Radič. Ali res?

Dragojila. Ona vendar da jo mora odbiti.

Radič. Odbila me je!

Dragojila. Takó je, gospod, a zdajci se vam klanjam. (Otide.)

Sedmi prizor.

Radič (sam).

Ona me odbija?! In moje ljubezni polno srce teptá z nogama? Premnogih cvetličnih šopkov, katerih sem jej bil poklonil, ne jemlje niti v obzir? O, ženske, kako ste nehvaležne! Ali ne, to ne more biti, to so materine želje in morebiti tudi mäslo mojih tekmecev. Dà, dà! To nij res! Malka nij mogla tega reči! Oni me hoté odpraviti na takšen način! Toda, ne posreči se jim to podjetje! Zdajci grem . . . grem vprašat nje očeta. On je nepristransk, on nij dogovorjen z družimi. O, Malka! (Otide.)

Osmi prizor.

Branko in Zvezdana.

Branko. Gospodična, vi ste se zelo upehali. Morebiti vam drago, da malo posedite.

Zvezdana. Zahvaljujem vam se. (Séde.)

Branko. Če vam moja navzočnost nij zoprna, dovolite, da ostanem tukaj!

Zvezdana. Izvolite gospod! Vaša navzočnost v istini ne more biti zoprna meni, niti nikomur družemu, kdor vas le pozna.

Branko. Samó, da bi vaše besede bile resnične.

Zvezdana. Zakaj ne? V mojih besedah ne najdete ničesar, kar bi vam utegnilo dati povoda, da posumnjate o njih.

Branko. In vendar se mi tako zdi, gospodična, kajti zagotavljajoča mi, da vam moja navzočnost nij zoprna —

Zvezdana (mu seže v besedo). Kakor niti nobednemu družemu —

Branko. Vse jedno! Samo da vam nij — dajete mi vendar če tudi majhno nadejo, da bi vam moja navzočnost mogla biti celó prijetna, česar mi se ve da nikakor nij možno verjeti. Vi molčite? Zatorej, naj li verujem?

Zvezdana. Tega vam nijsem rekla!

Branko. Nijste, ali niti nijste rekla, da ne verujete!

Zvezdana. Ako vam je stalo ravno do tega, se lahko zgodi!

Branko. Ne, ne, nikari ne recite! Ne sumnjam, da lahko ne samó rečete kaj takšnega, nego da svojim besedam — oprostite mi to opomnjo — tudi pridodaste sladek posmeh.

Zvezdana. Nij lepo od vas, da me spominiate moje nespodobnosti!

Branko. Nespodobnosti? Čemu nespodobnosti? Najbrž zató, ker bi mi sè svojim smehom potrdili golo istino? Kaj se li ne sme potrditi istina, morebiti se ne more niti povedati? In sicer zatorej, ker je slučajno ta istina meni bila neprijetna? Ne, ne, gospodična, vi ste prav govorili. V prvej jarosti mislil sem se razžaljenim. Še več, namenil sem si bil, da se vam osvetim! Oh, nasledke tega brezpametnega sklepa čutim še sedaj?

Zvezdana. Kakor se mi zdi, vas oni dirajo neprijetno. Opustiva zatorej ta pogovor.

Branko. Ne, gospodična, kramoljajva še na dalje o tem! Ko ste me vi tedaj zasmehovali, sklenil sem, da se vam osvetim. Ta svoj načrt sem tudi izvršil. Veste li, kakó?

Zvezdana. Ne vem!

Branko. Snubil sem gospodično Malko.

Zvezdana. Dobro ste ukrenili.

Branko. Nijsem — na Boga vam prisezam, da nijsem. Snubil sem žensko, katere ne ljubim, katere bi nigdar ne storil srečne, snubil v tisti čas, ko mi je bila v 'srce urezana jedino vaša slika, ko mi je ta vedno bila pred očmi, ko sem vas najžarnejše ljubil!

Zvezdana (záse). Moj Bog! (Glasno.) Z Bogom, gospod!

Branko. Oj, ne hodite še, ne ostavljajte me samega! Imejte usmiljenje z nesrečnikom, kateri vas še sedaj ljubi, neizrečno ljubi!

Zvezdana. Gospod, vam je palo iz uma, da ste snubili Malko! (Malka se prikaže.)

Branko. To dobro vem, ali jaz Malke ne ljubim!

Zvezdana. Nesrečnik!

Branko. Nasprotno ljubim vas — vas — in vi, vi ljubite mene!

Zvezdana. Gospod, kakšna drznost!

Branko. Zamán tajite! Vaš pogovor z gospodično Miljko je čul Radič. Nij res, da bi vi ljubili koga družega, vi ljubite jedino samo mene.

Zvezdana. Ej, dobro, gospod! Naj si bode tudi stvar takó, toda zdaj slušajte, kaj vam povem jaz! Bolj nego samó sebe ljubim jaz Malko.

Gospod, jaz nijsem nehvaležnica! Dobro namreč znam, da sem sirota, brez očeta in matere, dobro pámetim, da so me Malkini roditelji še majhno dete vzeli v svojo hišo, da so mi dajali jesti, me oblačili in vzgajali kakor svojega rodnega otroka, dobro sem si v svesti, koliko imam zatorej proti njim dolžnost, in verjemite mi, gospod, da je ne zamudim prilike, da svojega dobrotnika dete, Malko, za starišev nje obile zasluge nekoliko nagradim. Vi ste snubili Malko, ona vas ima rada, vi jej bodeite soprog, vi jej imate biti soprog. Ne, ne! Siliti vas k temu ne morem, nego prosim vas iskrno, in ako je res, kar ste mi zatrjali, da me ljubite, ne odrecite mi te moje udane prošnje!

Branko. Zvezdana!

Zvezdana. Dajte mi svojo roko. (Poda jej desnico.) Takó, sedaj ste mi obljubili za trdno, zatorej z Bogom, gospod Branko, bodite srečni! (Otide.)

Branko. Kaj sem storil! Oj, mene nesrečnika! (Otide.)

Deveti prizor.

Malka, potem Sokolovič in Dragojila.

Malka (tiho vstopi). Prepozno je! V tem, ko sem jaz izbirala, sta se ta dva zaljubila. In

to mi je ravno tedaj čuti, ko sem uže htela, da ... (Obrne se.) Pst! Nihče me nema čuti! Kaj mi je sedaj početi? Ali naj ju ločim? Kaj bi mi to koristilo? Delala se bodem, kakor da ne znam ničesar. To je najboljše. Dva sta mi vendar še ostala. Dva? Kakó, ali jima nijsem dala odpovedati? Nu, zopet sem v zadregi ... brzo mi je poiskati očeta in mater!

Sokolovič (vstopivši z Dragojilo). Gledi je! Dragojila. Kaj, tukaj si, drago dete, a midva te iščeva!

Malka. Tú sem! Iskala sem ...

Sokolovič. Uže vem koga! Ravno sedaj je odšel v drugo sobo, naš zet —

Dragojila. Dà, naš sin Branko!

Malka. Branko? Je li sem si bila njega izbrala?

Sokolovič. Dà, tako je.

Dragojila. I se vé, srce zlato!

Malka. Izpremisli la sem se!

Sokolovič in Dragojila. Izpremisli la?

Malka. Samó, če nijste vi, oče, morebiti uže rekli gospodu Volčanu?

Sokolovič. Ne še, dete moje!

Malka. A vi, mati?

Dragojila. Nijsem, ali grem takoj.

Malka. Stojte! Kakor sem vam bila rekla, izpremislila sem se! Vzeti hočem gospoda Volčana! Sokolovič. Torej ne Branka?

Malka. Povedala sem vama, da hočem Volčana! (Otide.)

Dragojila. Ali, drago moje dete! (Otide za njo.)

Sokolovič. Dobro, da nijsem še odrekel nobednemu! (Gre, ter se srečata z Radičem.)

Deseti prizor.

Radič in prejšnji.

Radič. Teško sem vas našel!

Sokolovič. A, gospod Radič!

Radič. Gospod, jaz sem najnesrečnejši človek na vsem svetu, jaz, katerega proganja osoda, in katerega bode osoda spravila celó v črno gomilo!

Sokolovič. Umirite se, gospod Radič!

Radič. Nigdar! Nego vi mi povedite, je li res, je li mogoče, da se je meni vaša hči odrekla? O, recite, da nij, ne zabadajte mi ostrega noža v moje zdravo srce, ne izpregovorite tiste osodne besede, od katere je odvisno moje življenje ali moja smrt.

Sokolovič. Žal mi je, gospod Radič, toda potrditi vam moram, da vas je moja hčerka odbila! (Otide.)

Radič. Torej tudi on! Istina je zatorej! Padi náme modrega nebesa obok ter me pokoplji pod seboj, pogoltni me črna zemlja! Toda, nikarita takoj, kajti še ne verjamem, še nissem svoje obsodbe čul iz nje ust. Nje grem iskat, ona mi ima reči, tako ali drugače je! Oh, Malka! (Otide.)

Jednajsti prizor.

Miljka in Volčan.

Miljka. Molčite, gospod, jaz vam ne verjamem niti besedice! Vi moški ste vsi po jednem kopitu, izlasti kar se tiče ženskam nasproti.

Volčan. Laskam si, gospodična, da mene ne stavite v jedno vrsto s tacimi moškimi.

Miljka. Zakaj bi vas ne, ali vi morebiti niste ravno takisto nestalen, kakor vsi drugi?

Volčan. Morebiti! Toda človek na poti do stalnosti blodi v jedno mér sem ter tija.

Miljka. Namesto sem ter tija bi bili rajše rekli od Malke do Malke.

Volčan. Ne, temveč od Malke do vas, in tú stalno ostanem.

Miljka. Vi ste snubili Malko?

Volčan. Sem, toda, če sem jedno snubil, me nič ne ovéra, da bi ne snubil tudi druge.

Miljka. Res, lepó! In če se vam je prva odrekla, tudi druge ničesar ne overa, da vam stori takisto!

Volčan. Odrekla?

Miljka. Po vsej priliki se vam je bila Malka odrekla, zatoorej ste pribežali sedaj k meni.

Volčan. Gospodična, vi se motite! Jaz še nijsem dobil od gospodične Malke odgovora, tem menj, da bi se mi bila odrekla. Lehko je, da bi se to dogodilo, in ravno zató, ker je lahko, sem ukrenil, da tej možnosti postavim meje, ter jo po vsem storim neizvršivo.

Miljka. In samo zato ste prišli k meni?

Volčan. O, ne! Temveč, ker vas ljubim, iz vsega svojega srca ljubim.

Miljka (záse). Vendar jedenkrat! (Glasno.) Ko bi vam človek mogel verjeti!

Volčan (pade prédno na koleni). Oj, verjemite mi, draga Miljka! Jaz sem vas imel vedno rad, toda vaše hladno vedenje proti meni me je vselej gonilo od vas.

Miljka (záse). Dà, takó je, on govori resnico.

Volčan. Ali sedaj, ko vidim in izpoznavam, da me nimate tudi vi samo radi, nego da me ljubite iz vse svoje duše —

Miljka (záse). To je pač vse jedno!

Volčan. Zdajci vas rotim, da me ne zaméčete kar hladnokrvno!

Miljka. A, Malka? (Malka se prikaže.)

Volčan. Zánjo se ne zanimam nič več!

Miljka. Vstanite!

Volčan. Náte me, vaš sem na veke! (Jo objame.)

Miljka. Pojdite, greva k mojim roditeljem! (Otideta.)

Dvanajsti prizor.

Malka, potem Sokolovič in Dragojila.

Malka. Prepozno — in zopet prepozno! Kdo je še videl kaj takšnega? Meni tako izneveriti se! Mene takó z lahko vestjo odbijati? Dà, dà, sedaj, če bi od mene dobil odpoved, bi se mi smijal in bi mi rekel, da uže ima soprogo. Človek bi se raztrgal od gole jeze! Samó, da bi vedela, kaj mi je početi? Jaz moram imeti ženiha čim brže bolje, dokler stvar še nij prišla v javnost. Ostaje mi še Radič... dà, dà! On bodi moj soprog! — Nekdo prihaja!

Sokolovič (vstopivši sè svojo ženo). Drago moje dete!

Dragojila. Je li si uže govorila z Volčanom?

Malka. Z Volčanom? O njem nehčem čuti ničesar! On je —

Sokolovič in Dragojila. Kaj?

Malka. Izpremislila sem se! Volčana nehčem!

Moj soprog bodi gospod Radič!

Sokolovič in Dragojila. Kaj, Radič?

Malka. Nú, čemú se čudita?

Sokolovič. Ali, dete moje, jaz sem mu uže razkril, kar si mi dejala prej.

Dragojila. Tudi jaz sem mu uže —

Malka. Ej, kaj to dé! Samó, da mu še nijsta odpovedala.

Sokolovič in Dragojila. Zgodilo se je!

Malka. Prepozno tudi tukaj! Oh, moj Bog! Pred očmi se mi uže dela omótica! (Omahne na stol.)

Sokolovič. Dete moje, kaj ti je? (Kliče.)
Vodé! Vodé!

Dragojila. Mili Bog — omedlela je! (Kliče.)
Vodé, vodé! (Andrej teče skozi sobo.)

Trinajsti prizor.

Radič in prejšnji.

Radič. Tu je! Odločil sem se za življenje ali smrt! O, gospodična Malka!

Sokolovič. Vodé dajte, vodé!

Radič. Zastonj me odganjate! O, gospodična Malka! Meni sta dejala vaš oča in gospa mati —

Dragojla. Vodé, gospod Radič! Vodé!

Radič. Da ste zavrnila mojo ponudbo. Vendar jaz ne verjamem njiju besedam in prišel sem, da svojo osodo čujem prav iz vaših ust. Jaz vas ljubim, ne zamécíte me, vzemite me za svojega moža!

Malka (poluglasno). Vzprijemljem vas, gospod Radič! (Záse.) Hvalo Bogú!

Radič. Je li mogoče, gospodična Malka? Oh, jaz sem naj srečnejši človek na tem svetu!

Štirinajsti prizor.

Timič, Katarina, Miljka, Zvezdana, Volčan, Branko in prejšnji.

Vsi (prihajajoči). Kaj je? Kaj je Malki?

Malka. Nič, nič! Nenadejana, prijetna novica me je nekoliko vznemirila!

Vsi. Novica?

Radič. Dà, gospôda, kajti ravno sedaj poklonila mi je sladka Malka svojo nežno roko!

Vsi. Res?

Malka. Takó je, gospôda!

Katarina. Takisto si jemljem tudi jaz čast, pokazati gospoda Volčana, zaročnika svoje hčerke Miljke!

Vsi. Torej dve poroki!

Malka. Tri, gospôda!

Vsi. Tri?

Malka. Dà! Tretja zakonska imata biti gospod Branko, ter moja draga sestrična Zvezdana. Zvezdana. Malka!

Malka. Jaz vem vse, ter se zatorej radujem od vsega srca.

Branko (počasi). Hvalo vam, Malka!

Malka. In takó se je vse dokončalo srečno! (Občinstvu.) Toda ne verjamem, da bi se vedno dogajalo takisto. Jaz sem izbirala, in našla sem si soproga, se vé, le v gledališči, sploh pak se v življenji rajše dogaja, da izbiralec ostane sam napósled na cedilu, kajti národen pregovor pravi:

„Kdor premnogo z nosom više
Mu izbirek kašo vpíše!“

(Zavésa pade.)

